

CSÁTALJAI HÍREK

Trianoni Különszám

Csátalja Község Önkormányzatának Lapja

Tisztelt Olvasók, Nemzettársaim!

2007. június 2-án sikerült felavatni a már kettő éve készülő trianoni emlékművet Csátalján. Az avatás 15.00-kor kezdődött a katolikus templomban, ahol Bábel Balázs Kalocsa-Kecskemét Egyházmegye Érseke mondott misét a Magyar Nemzetért.

A megemlékezők ezután átvonultak a község parkjába, ahol 16.30-kor megszólaltak a harangok, - melyek 1920. június 4-én is zúgtak szerte az országban, ezzel adván hírül a világnak, hogy nagy Magyarország nincsen többé, - kb. 1500-2000 fős közönség elénekelt a Magyar himnuszt, majd utána Kovács Antal polgármester köszöntő beszéde hangzott el.

A közel 2 és fél órás megemlékezés során a trianoni szerződésről és annak következményeiről szóltak meghívott vendégeink, sorrendben Bányai Gábor a Bács-Kiskun megyei közgyűlés elnöke, Kövér László a FIDESZ MPSZ Választmányának elnöke. Turpinszky Béla elénekelt Erkel Ferenc: Hazám, hazám című szerzeményét, miközben Kövér László, Tökés László, Ágoston András és Kovács Antal leleplezték az emlékművet. A létesítményt Dr. Bábel Balázs érsek Úr felszentelte és megáldotta. Az emlékmű leleplezése után Seres Lajos Alsószeli polgármestere olvasta fel Duray Miklósnak az MKP alelnökének üzenetét, majd Ágoston András a VMDP elnöke beszélt és végül következtek Tökés László Püspök Úrnak az EMNT elnökének igaz, megrendítő szavai. A beszédek között Turpinszky Béla, Pelsöczy László, Kolti Helga színművészek, Nevada Orsolya Délvidéki diák adtak elő trianoni trauma során keletkezett versekből, dalokból és a Csátaljai Székely Népdalkör énekelt a megemlékezéshez kapcsolódó dalokat. A műsor végén a megemlékezők elénekelték a Trianoni himnuszt és a Szózatot. Ezt követően a Nemzeti Kamara Színház előadásában Wass Albert Perújrafelvétel című előadását tekinthették meg az érdeklődők a templomban.

A továbbiakban - olvashatóak - az elhangzott beszédek és dalok közül is felelevenítünk néhányat. A színes mellékletben pedig az avatáson készült fotókat láthatják.

Részletek az elhangzott beszédekből

Kovács Antal polgármester köszöntő beszéde:

„Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Nemzettársaim!

Nagy szeretettel és meghatottsággal köszöntök mindenkit, aki ma velünk emlékezik legnagyobb tragédiánkra, a trianoni szerződés 87. évfordulóján, és jelen van e Nemzeti Emlékmű felavatásán.

Köszöntöm a Trianon társaság, Erdélyi Szövetség, Rákóczi Szövetség, Vitézi Rend megjelent tagjait, vezetőit és minden határon innen és túlról érkezett vendéget.

Mindannyiunk nevében külön köszöntöm, rendezvényünk fővédnökét Kövér Lászlót a FIDESZ Magyar Polgári Szövetség választmányának elnökét.

Meghatódva köszöntöm Tökés László püspök urat az Erdélyi Nemzeti Tanács elnökét, Bábel Balázst a Kalocsa-Kecskemét Egyházmegye Érsekét, Ágoston Andrást a Vajdasági Magyarok Demokrata Pártja elnökét, Bányai Gábort a

BKKM közgyűlés elnökét, országgyűlési képviselőt, Potápi Árpád Bonyhád polgármesterét a Bukovinai Székely Szövetség elnökét, országgyűlési képviselőt, Zsigó Róbert országgyűlési képviselőnk, Orbán Balázst az Erdélyi Magyar Polgári Szövetség ügyvezetőjét. Seres Lajos barátomat testvértelepülésünk Alsószeli polgármesterét, Tar Andrást Erdőszentgyörgy, Dr. Révfy Zoltánt Baja polgármesterét és minden polgármester kollégámat.

Nagy tisztelettel köszöntöm rendtársaimat, az 1326-ban Károly Róbert király által alapított első világi lovagrend lovagjait, és kancellárunkat Lovag Vitéz Báro Körösi Cseke Lászlót. Koós Ottó a Vitézi Rend Főszéktartóját, az elnök-főkapitány helyettesét.

Manapság egyes médiák és személyek nagy szeretettel nyilvánítják a nemzeti egységről, a magyarságról szóló rendezvényeket szélső jobboldalnak, szeretném tájékoztatni őket, hogy mi is elítéljük a holokausztot, az antiszemitizmust, a rasszizmust, a népiertásokat, tiszteletben tartjuk nemzeti tragédiájukat, de számunkra, Magyarok számára nagyobb tragédia nincs, mint a trianoni diktátum aláírásának időpontja, 1920. június 4-e. Mi erről kívánunk megemlékezni minden évben, és hagyományt teremteni itt Csátalján.

Hiszen a tatárok ellen, a törökök ellen, a habsburgok ellen lehetett harcolni, visszaszerezni az országunkat, de a trianoni diktátum döntése ellen, melyet fehérasztalnál a világ nagyhatalmai hoztak meg hazugságokra alapozva, nem lehet védekezni.

De engedjék meg, hogy én most ne trianon történetéről, határsairól szóljak, arról utánam beszélnek majd hivatottabb vendégeink. Az emlékmű felállításának gondolatát és történetét szeretném megosztani Önökkel.

Régóta foglalkoztatott engem is –mint azt hiszem még sokakat, trianon utáni Nemzet szétदारabolás története. Miért nem lehet erről beszélni, miért nincs megemlékezés róla, eldugott helyeken állnak még a háború előtt állított emlékművek, és ezeknél tartanak csendben megemlékezéseket, de erről sehol nem jelenhet meg hír, nem hallunk róla. A szocialista rendszer jól működött, hisz a nemzeti identitás tudatot sikerült kitörölni az emberek agyából, ellopták tőlünk nemzeti öntudatunkat, meghamisították történelmünket. Ezen szerettem volna változtatni. Egyrészt emléket állítani a trianoni traumának, másrészt olyat létrehozni, amely több mint ezeréves történelmünket jelképezi, és ha valaki ránéz, a szíve tájkán mozduljon meg egy kis haza és nemzet iránti szeretet és büszkeség.

2004. nyarán fogalmazódott meg és érett meg bennem a gondolat, hogy a trianoni szerződés 85. évfordulójára egy a Nemzet nagyságához méltó emlékművet készíttessünk a község parkjába, és a következő képviselőtestületi ülésen a képviselő társaim egyhangúan támogatták az ötletet. Az emlékmű körvonalai már ekkor a fejemben voltak és ezt megosztottam Hordósi István barátommal, a Gránit Kft. tulajdonosával, akivel megrajzoltuk az emlékmű formáját, elkészítettük a látványtervet, a makettet és a költségvetést is. Hosszas tervezgetés után jött az ötlet, hogy a fal, a szent korona sziluetjét formázza, (a Szent Korona Országai láthatók), legyenek rajta a vármegyék címerai, és a terepasztalon a történelmi Magyarország térképe rajzolódjon ki.

Ezután jöttek a csalódások. Mivel kis település vagyunk a közel 7 milliós költséget a település nem tudta megfizetni. Szerettem volna állami pályázaton pénzt szerezni rá. Mivel pályázatot ilyen témában nem találtam, a NKÖ minisztériumához fordultam, ahol kezdetben még hitegettek is, hogy milyen jó ötlet. Amikor elkezdődött a kormány kampánya a szegyenletes népszavazásra, melynek

során a nemzet egysége ellen lázítottak, már tudtam, hogy becsaptak, itt én erre a célra támogatást nem kapok, és így is történt.

A Dél-kelet Ázsiában történt tragédia után a média és a települések összefogást hirdetve több száz millió forintot gyűjtöttek össze a károk enyhítésére. Igaz, hogy más jellegű a tragédia, de mégis összefogott az ország. Felcsillant a remény, hogy 7 millió forintot a magyar tragédiára is össze tudunk gyűjteni.

Felhívtam az egyik vezető kereskedelmi csatorna sztáripporterét és vázoltam neki az elképzelésemet, és a segítségét kértem. A válasza az volt, hogy ez nem bír számukra hírértékkel.

Ezután levelet írtam az akkori megyei közgyűlés elnökeinek, megyei jogú városok polgármestereinek, és még 650 polgármester kollégámnak, hogy támogassák az emlékmű elkészítését lakosonként 1 forinttal. A többség válasza sem méltató, 20 kislétszámú településről kaptam a lakosság számának megfelelő összeget, ez volt a második csalódásom.

Megjegyzem, az emlékmű költségéből még mindig hiányzik 3 millió forint, és hogy ma ezt az emlékművet felavathatjuk az köszönhető Hordósi István barátomnak, aki megelőlegezte az összeget és „majd ha lesz pénz, akkor fizetsz” címszóval elkészítette az emlékművet. Köszönhető ez egy másik baráti házaspárnak-Bodnár Attilának és nejének Erdődi Évának- akik jelentős összeggel (ezt kérésükre nem kívánok megnevezni, nem 6 számjegyről van szó) támogatták az emlékmű felállítását, és a mai rendezvényt. De köszönöm mindenkinek, aki akár 1 forintot is áldozni tudott a nemzeti emlékezetnek. Ha már megemlítettem nagy támogatóinkat név szerint, nem tehetem meg, hogy ne említsem meg egy számomra a csüggedés során reményt adó ember nevét is, aki visszaadta a hitet, hogy jó dolgot képviselek. Kanka Andornak hívják, felhívott telefonon és elmondta, hogy hallott az emlékmű készítéséről, és kis nyugdíja van, de 5 ezer forintot szeretne áldozni erre a célra.

Végül szeretném megosztani Önökkel történetemet a lektorátussal, melynek során egy érdekes párbeszédet folytattam egy számomra ismeretlen személlyel.

Mint bizonyára tudják, ha közterületre szobrot, vagy emlékművet állítat fel valaki, a lektorátus véleményét ki kell kérnie. Megtettem én is. Elküldtem az emlékmű terveit a lektorátusnak. Kis idő elteltével felhívott az egyik munkatársuk és megkérdezte, hogy melyik szobrászművész tervezte, mert azt nem írtuk meg. Mondtam, hogy ezt mi terveztük egy barátommal, de nem vagyunk szobrászok. A válasz az volt, hogy akkor ez nem közvetít művészi értéket, így ők nem javasolják a felállítását közterületre. Mondtam, hogy igaza van, de árulja el, hogy ha művészi értéket nem közvetít, akkor mit közvetít? Csak érzelmeket volt a válasz. Köszönöm,- mondtam, mert mi ezt kívántunk közvetíteni. Mert ezt valóban nem tanult művész tervezte, hanem annál sokkal nagyobb művész álmodta meg, a nemzet és hazaszeretet.

Az emlékművel nem csak a trianoni tragédiának állítunk emléket, az emlékmű tisztelgés azok a hősök előtt, akik a magyar történelem során életüket áldozták a nemzetükért, hazájukért és szabadságukért. Az életüket veszítették a tatár hordák, a török janicsárok elleni harcban, emléket állít Dózsa parasztjainak, Rákóczi kurucainak, 1848 honvédeknek, az első és második világháborúban hazájukért elesetteknek, és 1956 mártírjainak, és jelképezi az emlékmű a nemzetünk egységét, összetartozását is. Szeretnénk elérni, hogy aki ezt az emlékművet látja, abban törjön a felszínre a nemzet iránti szeretet, mert hiszem, hogy mindenkiben megvan, csak van, akinél a felszínen, és van akinél mélyen van elásva, csak segíteni kell neki, hogy nála is felszínre tudjon törni.

Még egy megjegyzése volt, mivel nem művész tervezte, nincs védve, és bárki csináltathat ilyet, és mit szólnék, ha egy kollégámnak megtetszene az ötlet és Ő is csinálna a településén egyet. Azt válaszoltam, hogy remélem is, hogy egyre többnek fog tetszeni, mert azt szeretném, ha az ország minden településén emléket állítanának ennek a tragédiának, és igazam lett, mert azóta a környéken is és az országban is több helyen is állítottak, állítanak most

június 4-én emléket 1920. június 4-ének, és egyre több helyen emlékeznek meg 1920. június 4-ről.

Végül elárultam neki, hogy nem művész tervezte ugyan az emlékművet, de az elkészítését képzett szobrász vállalta el, Zöldkerti Ottónak hívják, köszönöm neki is a munkáját.

Ez a megemlékezés nem lenne teljes, ha nem említenék meg annak a 20. századi legnagyobb Magyar politikusnak a nevét, aki egyedülként tett az elmúlt 87 év alatt ez ellen a szégyenletes békediktátum ellen. Főméltóságú Vitéz Nagybányai Horthy Miklósnak hívták. Az ő kormányzósága alatt volt a Mohácsi vész óta szabad a Magyar Nemzet, és ő volt az, aki békés úton visszaszerzett a magyar lakta területekből. Nem volt és nincs olyan magyar ember, aki annyira szerette volna Nemzetét, hazáját, mint ő, amikor 1956-ban elvesztette minden reményét arra, hogy ismét hazatérhessen szeretett hazájába, belehalt a honvágyba.

Most pedig kérem hallgassuk meg a Csátaljai Székely Népdalkör előadásában a Magyarok Világhimnuszát, a népdalkör a műsor során még többször énekelni fog trianoni trauma során keletkezett dalokból.

Éljen a Nemzet egysége! ”

Részlet Bányai Gábor a Bács-Kiskun megyei Közgyűlés elnökének köszöntő beszédéből

***Főtisztelendő Érsek Úr! Tisztelt Püspök Úr!
Elnök Úr! Polgármester Úr! Kedves képviselő urak!
Tisztelt Emlékező Közösség!***

Bács-Kiskun Megye Önkormányzatát képviselve azért jöttem, hogy együtt emlékezzek az ünneplőkkel. Egy példátlan veszteség feletti emlékezés óráját osztjuk meg egymással. Hiszen ezen a napon egyik legnagyobb történelmi tragédiánkat idézzük fel.

Kedves Emlékezők!

A huszadik század történelmét az iskolában tanultuk, de sokat hallottunk a szüleinktől, és a nagyszüleinktől is. Ha elég bátor volt a történelemtanárunk, akkor külön is figyelmeztetett arra az évszámra és helyre, amely a magyar történelem legszomorúbb dátumainak egyike:

1920. június 4-e.

Hadd emlékeztessenek arra, hogy itt, délvidéken élők – bármely nemzet fiai is voltak – mind súlyosan megszenvedték a trianoni döntés következményeit. A háborúk után menekülőkkel teltek meg az országutak. Magyarok, svábok, szlovákok veszítették el egyik napról a másikra mindenüket, és otthontalan, megalázott, elkeseredett emberek, családok indultak el az ismeretlenbe. Több száz lélek hagyta el ezt a községet is 1946-47-ben, mely a svábok kitelepítését hozta. A bukovinai székelyek sem a maguk önszántából indultak el a Délvidékről, a Bácskából, ahol addigra már otthont teremtettek, vetettek és arattak és ahol a föld, kenyeret, jó megélhetést adott. Jöttek istenségi emberek Topolyáról, Csantavérről, de jöttek Gyomáról is, a Felvidékről a szlovákiai magyarok, hogy végre hazára és békességre leljenek.

Mint errefelé szinte minden családnak – tragikus sorsokról, kilátástalanságról, de reményt nyújtó, segítő emberekről is emlékeznünk kell! Még érdemes magyarnak lenni és érdemes magyarnak meg is maradnunk.

Csátalja lélekszáma ma nem éri el az 1800- at. Itt a Bácskában, de ezen a községen is lemérhető, hogy milyen veszteséget jelentett a magyarságnak és a velünk élő nemzetiségeknek Trianon.

A veszteséget nem szabad elhallgatni! A mi dolgunk a köztünk élőket együtt érző figyelemmel hallgatni, és gondoskodni, hogy életük történetei ne menjenek feledésbe.

A mi dolgunk a múltnak emléket állítva az emberi méltóságot szolgálni, kitartóan építkezni, nemcsak anyagi javakban gyarapodni, hanem lélekben is gazdagodni és emelkedni! Így leszünk majd méltók elődeinkhez, akik győzték csendes bátorsággal, konok kitartással.

Miként azt önök teszik. Emlékezek azokra az igaz magyarokra, akik 2004. december 5-én nem hallgattak arra az örültré, aki mára romokba döntötte a magyarok földjét és volt még bennük magyar szív.

Hálával köszöntöm Bács-Kiskun Megye népét, mert mi bebizonyítottuk akkor is, hogy szeretjük és részünknek tekintjük határon túli magyarjainkat. De azóta is sokszor bebizonyítottuk már, hogy magyarok vagyunk székelyként, svábként és bunyevácként is, és mi még tudjuk, hogy mit jelent az, hogy „Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar”.

Kedves Emlékezők!

Köszönöm, hogy együtt emlékezhetünk. Kívánok a községük minden polgárának békés otthonokat, nyugodt életet, boldogulást!

Hazánkért, boldogulásunkért, magyarságunkért és megmaradásunkért!

Kövér László FIDESZ Magyar Polgári Szövetség választmánya elnökének avatóbeszéde

Főméltóságú Érsek Úr, Főtiszteletű Püspök Úr!

Polgármester Urak!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Csátaljaiak!

A XX. századi történelem nekünk, magyaroknak a legnagyobb vérvesztéssel és legsúlyosabb következményekkel járó tragédiájának napján, 1920. június 4-én országszerte zúgtak a harangok. Nem a városra törő félelmetes ellenségre, nem is a természet pusztító erejére figyelmeztettek, mint oly sokszor a történelmünk során, hanem az ezeréves haza sírbatételére, az egész nemzet gyászára. Arra, hogy megszűnt a Szent István-i Magyarország.

Kedves Barátaim!

Nyolcvanhét év telt el azóta. Közel négy emberöltő. Valamikor az emlékezet fonala volt éppen ilyen hosszú: ennyi idő kellett ahhoz, hogy a négy, egy fedél alatt élő nemzedék minden öröme és bánata, minden sikere és kudarca történelemmé sűrűsödjön. Azaz kitörölhetetlen részévé váljon a múltnak, vitathatatlan elemévé a jelennek és eligazító erejű tanulságává a jövőnek.

A XX. században azonban minden másként történt. Felgyorsult az idő járása, és a váratlan, embert próbáló események sorjázásában, az újabb és újabb megmérettetések szüneteiben mintha nem is maradt volna időnk arra, hogy feldolgozzuk, végiggondoljuk életünket, és a megőrzésre méltó történéseket múlttá érleljük.

A mögöttünk hagyott nyolcvanhét esztendőre tekintve láthatjuk: kevés volt ahhoz, hogy Trianon történelemmé váljon. Mert még mindig nem kitörölhetetlen része a múltunknak, még mindig vitatott eleme a jelennek, és – a december 5-i népszavazás óta tudjuk, sajnos, úgy tűnik – ma sem szolgál tanulságot a jövőnknek. De nincs is ezen mit csodálkozni. A két háború között Trianon traumája két véletlen lelkületű embert teremtett. Az egyik a külső segítségben bízva ölbe tett kézzel várta a szétszórt, népekbe ékelt magyarságot egymástól elválasztó falak, a mesterségesen meghúzott határok leomlását. A másik pedig a fojtó reménytelenség érzésébe fulladva a kisebbségi magyarság pusztulását, feloldódását vetítette előre. Egyik lelkület sem vált a hasznunkra. Egyik lelkület sem vezetett sehova: sem a túlzott derülátás, sem pedig a mértéktelen borúlátás. Mert mindkettő tétlenségre, fájdalom-

mának önmagába temetésére, és végső soron felejtésre kárhoztatta az anyaország polgárait.

S bár a csonka Magyarország hihetetlen gyorsasággal lábalt ki a gazdasági válságból, és teremtette újjá államát, mondhatni véghezvitte a harmadik honalapítást, Trianon szellemével sikerrel megbirkózni mégsem tudott, de – legyünk őszinték – nem is hagyott rá időt a történelem.

A második világháború után, a kommunista hatalomátvétel – és különösen az 1956-os forradalom és szabadságharc leverését – követően pedig a diktatúra minden eszközt megragadott arra, hogy kitörölje az emberek fejéből még az emléket is. Nem a tehetetlenség hatott így rá, nem a határok elfogadhatatlansága és az idegen hazába szakadt magyarok szenvedése miatt érzett fájdalom. Hanem sokkal inkább az a tapasztalat, hogy Trianon a magyar nemzet összetartozási tudatának egyik gyújtópontja, mozgósító ereje. A hatalom emberei ezért félték tőle. Ki kellett hát törölni. Mindenkiből és mindenkiéből, nemcsak a jelenből és a jövőből, hanem még a múltból is. Ezért volt Kádár ördögi rendszere még arra is képes, hogy egész apparátust működtessen a magyar irodalom legszébb műveinek átvizsgálására. Sem Móricz Zsigmond prózája, sem Babits Mihály esszéi, sem Kosztolányi versei nem kerülhették el a sorsukat. A nemzetközi proletár-testvériség nevében ezért kellett ezeket is cenzúrázni, megcsonkítani.

Így dolgoztak a kommunisták, így született a szocialista embertípust formálni hivatott magyar marxista történelem: Trianon nélkül, a bennünket ért legnagyobb tragédia ismerete nélkül, a határon túli magyar testvéreinkről való tudat nélkül.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ma már tudjuk, hogy Trianon tragédiája nem ért véget a határok átrajzolásával, több milliónyi magyar kisebbségbe szorításával, a kincses Kolozsvár, vagy a mesés Tátra elvesztésével. A tragédia ma is tart. Megrendült a nemzet életerejé, összetartása. Ma is minden évben elveszítünk egy várost az ország demográfiai térképéről. Ma is folyamatos az öncsonkítás.

Ma már tudjuk, hogy Trianon ezeknek a folyamatoknak nem oka, sokkal inkább következménye. „A határokat szerződés csinálja, és szerződések mossák el” – írja Németh László, „de hogy egy népcsoport van, vagy nincs, meg tud-e kapaszkodni földjén és hagyományában: az az élet alapténye, a népek, mely elfogyott, szerződések sem szerezhettek országot, s a népet, melyben bő természet terjeszkedik, a szerződések sem tudhatnak ki az országból.”

Trianon tehát következménye az önmagunkba vetett hit, bizalom elvesztésének.

Annak, hogy elfelejtettük a küldetésünket. Mert meggyőződésem, hogy nekünk, magyaroknak különleges feladatunk van itt, a Kárpát-medencében, rokonok nélkül, egymagunkban a szláv és germán tengerben.

Ideje észrevennünk, hogy a sokmillió, szomszédságban élő magyar, a helyzetünk – hogy az ország nyolcvanhét esztendője önmagával határos – esélyt kínál a jövőre nézve. Esély arra, hogy a tizenötmilliós nemzet, amelyet ráadásul szoros gazdasági-kulturális kapcsolatok fűznek Kelet-Európa, a Balkán államaihoz, hatékonyabban képviselje érdekeit Európában. Erre pedig nagy szükségünk van. Éppen ez Trianon egyik nagy tanulsága: megfelelő érdekképviselet nélkül semmire sem jutunk a nemzetek versenyében.

Ideje észrevennünk azt is, hogy a Kárpát-medence magyarságának nemcsak a múltja, hanem a problémái is közősek, és a jövő sem képzeltető el másként csak együtt, együtt mind a tizenötmillió magyarral. Ehhez azonban nem elég ölbe tett kézzel várakozni, nem elég az Európai Unióra hagyatkozni, hanem tenni is kell érte. Senki sem fogja helyettünk újjászöni a bennünket egy nemzetű összekötő szálakat, amelyeket a történelem nyolcvanhét esztendővel ezelőtt átvágott.

Ideje észrevennünk: senki nem véd meg minket, ha mi magunkat nem tudjuk megvédeni. Senki nem emel fel bennünket, ha mi magunk nem szedjük össze minden erőnket, és nem emeljük föl magunkat.

Senkinek sem kellünk, ha mi magunk sem becsüljük önmagunkat, ha képtelenek vagyunk felelősséget vállalni saját egyéni és közös sorsunkért.

Ez Trianon talán legfontosabb, és a mai napig kellően meg nem fontolt tanulsága.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Barátaim!

„A magyarság a történelem folyamán öt krisztusi sebet kapott: Muhi, Mohács, Kismajtény, Világos, Trianon.” – írja Móricz Zsigmond, majd így folytatja: „Ez az öt seb nem a kiválasztottság szimbóluma volt, hanem valóságos öt halálos szúrás, mindenik elég arra, hogy egy faj elvérezzen bele, hacsak az életerejé nem oly roppant szívós. Hogy kiheverje...”

Trianon tragédiáját Önök, itt Csátalján is megszenvedték. (Az 1914-es népszámlálási adatok szerint Csátalján 2267 német és 127 magyar lakos él! A településen székely kopjafa emlékeztet a bukovinai székelyek betelepítésére) Hiszen – közvetve - ezért vesztették el lakosságuk javarészét – a német kitelepítéssel – és ezért kellett a bukovinai székelyeknek is végigjárni a maguk kálváriáját, mire a Kárpátokon túlról, itt, a Nagyalföldön, a hazájuktól távoli vidéken végre otthonra leltek.

Ennek az emlékműnek az átadása a gyógyulás jele. Azt mutatja, hogy egy életerős, szívós közösség nyolcvanhét esztendő eltelével sikerrel vív meg a múlt árnyaival és Trianon szellemével: a tragédiát történelemmé érleli, azaz **kitörölhetetlen részévé teszi a múltunknak, vitathatatlan elemévé a jelenünknek és eligazító erejű tanulságává a jövőnknek.**

Kedves Barátaim!

Június 4-e minden igaz magyar ember szívében a gyász napja volt és lesz is még nagyon sokáig. De ha lesz elég erőnk, akkor a nemzeti összetartozás, az újrakezdés, a remény napjává is tehetjük. Fogjunk hozzá, testvérek!

Dr. Bábel Balázs Kalocsa-Kecskemét érsekének imája a Nemzetért:

A széthúzásunk az oka nemzeti szerencsétlenségünknek. Vezérelj minket egyetértésre.

Ha hűségünket akartad próbára tenni, tekintsd gyöngeségünket és rövidítsd meg látogatásod idejét. Add a hatalmat azok kezébe, akik azt Tőled veszik és a Haza javára használják. Adj a nemzetnek önzetlen hűséges és minden áldozatra kész fiakat. Szerencsétlen hazánknak pedig adj jobb jövődöt. Nagyasszonyunk és Anyánk kelj védelmünkre.

Vedd oltalmadba örökséged, pártfogolj minket szent fiadnál. Hogy az ő kegyelméből Szent István országa új életre támadjon. A mindenható Istennek, az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek áldása szálljon le erre az emlékműre, s maradjon rajta.

Duray Miklós a Magyar Koalíció Pártja alelnöke: A trianoni ítélet három nemzedék távlatából - felolvasta Seres Lajos az Alsószeli testvértelepülés polgármestere

Fornak bennünk az indulatok Trianon miatt, de a Kárpátok gerincén végigfutó egykori magyar államhatárt már csak néhányan siratják A közel 100 évvel ezelőtti ipari területeken, akkor még a

magyar államrend- és érdek uralkodott, és tisztességes megélhetése volt az embereknek, az államfordulat óta mindmáig a szegénység az úr. Az ott élő magyarokkal ki törődik? Az új államhatalmat még állampolgári okon sem érdekli sorsuk. Legyen gondjuk önmagukra, vagy takarodjanak onnan. A nemzet többségét nem bántja, mi történik a nemzet kisebbik részével, és az sem izgatja, hogy immár csaknem 90 éve nincs egyazon állampolgársága nemzetünk tagjainak. A többség láthatóan annyira azonosul a szétszakítottsággal – jórészt a több mint 40 évnyi kommunista hatására -, hogy ma már elutasítja ezt az igényt. Így viselkedik a maradék Magyarország éppen regnáló – jogilag legitím – posztkommunista kormánya is, az alkotmány kötelezi őt az elszakítottak iránti felelősségvállalásra. Bizonyára mindenkinek fáj a nemzethalált jövendő június 4-e, és a délután fél 5-öt jelző harangszó. Egy ép eszű magyar ember, vagy egy hungarus tudatú, de más anyanyelvű ember akkor nem érezhetett mást, csak gyászt. Sokan voltak olyanok, akiknek csak annyit jelentett Trianon, hogy megváltoztak a gazdasági és a piaci viszonyok, emiatt szegényebbek lettek. Az ország közepén élők annak örültek, hogy nem a széleken éltek az elcsatoláskor, akik pedig az új államhatár miatt a szélre kerültek, hálát adtak az istennek, hogy nem két km-re beljebb húzták meg az új határt. El tudjuk képzelni, mit éreztek azok, akik túl kerültek ezen a képzelten vonalon? Akik bévül maradtak nem tudják elképzelni. Akiknek az elszakítottság jutott sorsként, nem akarnak emlékezni. És ha emlékeznek az jut eszükbe, hogy álltak helyt hogyan találtak magukra, hogyan maradtak meg magyarnak. Trianon után bizonyíthatóan kettévált a nemzet, mégpedig úgy, ahogyan az megterveztetett: Maradék magyarokra és elcsatoltakra. Trianon után ismét kialakult a perem és a belső, a kint és a bent eltérő helyzete, mint a végvári harcok idején. Ma az ellenséget nem tudjuk, vagy nem merjük megnevezni, hiszen akikkel szemben védenünk kell a nemzetet, azokkal évszázadokon át egy ügyet szolgáltunk, a történelmi haza ügyét. Legalábbis így gondoltuk. Hagyományaink szerint az ilyen nem lehet ellenség! Pedig miért nem lehetne? Az 1100 éves magyar tapasztalat szerint ellenség az, aki betolakodó, akit ki kell verni innen. Trianon után megkíséreltek minket elüldözni, vagy kiteszítani, esetenként kigyilkolni szülőföldünkről. Szerencsére nem teljes sikerrel. De ez nem viszonzható, és nemcsak azért, mert nem lehetséges. Trianon által egy kegyetlen jogi következményekkel járó, megoldhatatlan zűrzavarba kerültünk. Az 1920. június 4-ei döntés előtt, ezer esztendőn át egységes jogrendszerben éltünk, mindannyian a magyar király, ezáltal a szent korona alattvalói voltunk. A liberális jogállam beköszöntével pedig egy modern politikai nemzet tagjává váltunk. A történelmi, a hagyományok szerinti, a műveltségi és a politikai összetartozás bennünk, magyarokban egységgé forrt össze. A „végzetes nap” utáni két évtizedben a göröcsöt valóban a történelmi állam elvesztése okozta. De később- és most is- leginkább az váltja ki a göröcsös állapotot, hogy bennünk maradt a Trianon előtti politikai és etnikai nemzet egységének az élménye, és ezt nem tudtuk helyettesíteni a politikai nemzet új eszményével. Még a maradék Magyarországon sem, mert fokozatosan megszűnt a nemzetpolitika, az állampolitika, a kormánypolitika és a hatalmi politika egysége. Az elszakítottságban pedig még esély sem adódott erre, hiszen az odakerült magyarok és az új államok politikai érdeke között az első pillanattól, alig csillapodó szöges ellentét feszül. Tévedés lenne azt hinni, hogy csak magyar nemzetünk belső vízváltatója volt Trianon. Májig történelmi törésvonalat jelent környezetünk többi népe és miközöttünk Baltikumtól a Balkánig. Ebben az észak-déli irányú mintegy 2000 km-nyi feszításvonalú térségben nem él egyetlen nemzet sem, amelyik hozzánk hasonlóan értelmezné az I. világháborút lezáró béke rendszert. Még ha meg is értenek bennünket, más az élményük, és nem utolsó sorban más az érdekük.

A valóság tükrében hamisnak bizonyult a bölcselileg igaz állítás, miszerint azonosak az érdekeink, csak nem ismerjük fel őket. Mintha azoknak lenne igazuk, akik a társtalanságunkat misztifikálják. Pedig igazuk azoknak van, akik úgy vélik, hogy az érdekek tudatosan lettek elválasztva egymástól és szembe állítva egymással.

A Trianonban szétszakított magyarság szempontjából ezen túl is létezik egy további, nyilvánvaló állapot: A nemzetet összetartó szálak önmaguktól- egy döntés következtében – nem szakadtak el. A nemzet, amely évszázadokon vagy talán több, mint egy évezreden keresztül alakult ki, egy aktussal több önálló létű darabra nem választható szét. A magyar nemzet, amely Trianonban több állam lakójává vált, egységes maradt – még politikai értelemben is – még ha vannak is közöttünk árulók, lanyhák, langyosak, idegenlelkűek, nyereszkedők. Csak a jog idiotái gondolják, hogy a nemzetközi jog szerint hozott döntések egy csapásra a tudatot is átalakítják. A közjog szerint, ha meg is szűnt az egységes politikai magyar nemzet, a tudatban továbbra is él a politikai nemzet hagyománya.

A nemzet azonban kulturális értelemben, történelmileg és politikailag is érték becses közkinccs.

Ha felelősséget érzünk a nemzetért, akkor felelősen fogunk viszonyulni a nemzet tagjai iránt is, tehát önmagunkhoz is. Ha felelősek vagyunk önmagunkért, akkor tetteinkben felelősek vagyunk a többiekért is. Mert önmagunkban nem vagyunk nemzet, csak közösségek.

Neveda Orsolya délvidéki diák előadásában - Reményik Sándor: Keserű szívvel

Keserű szívvel bizony mondom néktek,
Ti csonka-magyarok:
Az ország szíve,
Magyarország szíve
Ma már a végeken dobog.
Hangos szóval hiába fogadkoztok:
Hogy "soha!" s "mindörökké!"
Az ország szíve, Magyarország szíve
Ott ver, hol Magyarország nincsen többé.

Bennünket összekalapált a bánat -,
Ti atomokra hulltok itten szét.
Egymást farkas-fogakkal tépitek,
Nektek nem volt a nagy lecke elég.
Amerre nézek: pártok, újra pártok,
És zászlók, amiket a szenvedély
Már előre a más vérébe mártott.

Keserű szívvel bizony mondom néktek,
Ti csonka-magyarok:
Az ország szíve, Magyarország szíve
Nem bennetek dobog.
Nem halljátok, mit üzennek a Végek?
Pártatlanul, politikátlanul,
Reménytelenül is miénk - a lélek!

Hangos szóval ne fogadkozzatok:
Hogy "soha!" s "mindörökké!"
Szétporlanak az arany szólamok
Iszapos durva röggé.
Térjetez magatokba.
És próbáljatok önnön-magatokhoz
És próbáljatok hozzánk méltók lenni...
Azután jertek minket visszavenni .

Ágoston András a Vajdasági Magyarok Demokrata Pártja elnökének beszéde.

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Jelenlevők!

Nem ellenzem azokat a nézeteket, amelyek lényege, hogy soha nem szabad feladni, nem szabad semmiről lemondani. Jó. Ne tegyék, ne mondjanak le, egyetértek velük. Azt viszont elfogadhatat-

lannak tartom, hogy ennek jegyébe holnapra halasszuk azt, amit ma is megtehetünk. Ha széjjel tekintünk a Kárpát-medencében és számba vesszük a magyar szempontból fontos történéseket, manapság két dolgot látnunk kell:

1. A szomszédos országok politikai elitje nem igényli a demokratikus magyar valóságot. Saját ügyeit a kisebbségi magyar egy pártok – idézet: kormányzati felelősség vállalásának – idézet bezárva: tehát ennek a mellőzésével kívánja intézni. Akkor is, ha ez nekünk ott a határon túl nem tetszik. Ez alól a demokratikus magyar segítségre legjobban rászoruló Szerbia sem kivétel. Éppen a napokban érkezett a hír, hogy a magyar egy párttal stratégiai szövetségben levő magát demokratikusnak nevező belgrádi szerb párt egyik vezetője, aki jelenleg a szerb parlament elnöke – annak a véleményének adott hangot, hogy Szabadka a jövőben nem lehet többé kisebbség által irányított város.

2. A csaknem 20 éves kisebbségi egypártrendszer minden határon túli közösségben mély válságban vannak. Alapvető kérdés, hogyan lehet a kisebbségi közösségek belső, többpárti típusú belső demokráciáját úgy biztosítani, hogy a többségi nemzet, esetünkben a szerb politikai elit felé egységes, legitim követelésekkel léphessen fel.

A Vajdasági Magyar Demokrata Pártban úgy látjuk, hogy a fentieket figyelembe véve a magyar-magyar kapcsolatok új modelljét kell megalkotni. Amely, egyrészt életeres tartalommal tölti meg a Kárpát-medencében lévő magyar közösségek határmódosítás nélküli politikai integrációjának eszméjét, másrészt nemzetköziesíti a magyar kisebbségi közösségek autonómia igényét. Ezen a helyen is ki kell mondani, a nemzeti egység új demokratikus modellje csakis a nemzet egészének érdekein alapuló politikai akarat megnyilvánulásaként fogható fel. Ha most a kisebbségi közösségekben tapasztalható mély strukturális válság kellős közepén a szintén nehézségekkel küzdő Budapest a bajok ellenére nem tud szervező erőként az új magyar-magyar kapcsolati modell megteremtésének az élére állni – bekövetkezhet a második Trianon. Egy olyan helyzet előképei villannak meg előttünk, amelyek arra utalnak, hogy az elmúlt csaknem 2 évtizedes munkával érlelt remények, a kisebbségi közösségek tudatában lassan szertefoszlanak. S a kisebbségi közösségek kiábrándult tagjai nem a nemzeten belül, hanem a helyi közösség, a helyi többséghez igazodva, s ami még rosszabb, szerzte a nagyvilágban keresi az integrációt, magyarán a boldogulás lehetőségét.

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Jelenlevők!

A kép sötét, de voltunk már történelmünkben nehezebb helyzetekben is. A mai csátaljai trianoni emlékmű avatás is erőt kell adjon arra, hogy pontosan megfogalmazzuk, nem csak azt mi a bajunk, de azt is, mi a teendők. Ha a 87 évvel ezelőtti történelmi tragédiánk ellenére egyenes derékkal, nemzetként kívánunk helyet foglalni Európában. Tudunk kell, és a magyarországi politikai elitnek is tudnia kell – Magyarország csak egészséges, politikailag integrálódott nemzetként foglalhatja el helyét Európában. Az a közgazgatási kapocs, ami nélkül ezt az Európában való helyfoglalást nem, vagy nagyon nehéz elképzelni, kettős állampolgárság. A kettős állampolgárság nem csak a vajdasági magyarok érdeke, lélekben érdeke kell, hogy legyen a nemzet minden tagjának itt és a határon túl is, bár a lehetőségei a kettős állampolgárságnak meg kell, hogy legyen, mert az adja az igazi erőt mindannyiunknak. Ha Budapest most segít, kisebbségi közösségek autonómia törekvéseit érvényre juttatni Európában, nem csak nekünk, de magának és egész Európának is segít. Ha Európában minden hetedik lakos valamelyik kisebbségi közösséghez tartozik, akkor a demokratikus kisebbségi autonómiák létrehozása olyan cél lehet, amelyik megvalósításával minden európai nemzet, így a magyarországi magyarok is érdekeltek.

Köszönöm, hogy meghallgattak és köszönöm, hogy ma itt jelen lehettem.

Szomor Iván: Trianoni himnusz

*Ki tudja merre, merre visz a végzet,
Göröngyös úton, sötét éjjelen.
Vezesd még egyszer győzelemre néped,
Csaba királyfi, csillagösvényen.
Maroknyi székely úgy áll mint a szikla,
Népek harcának zajló tengerén.
Fejünk az ár, jaj százszor elborítja,
Ne hagy elveszni Erdélyt Istenünk!*

*Áldott hazánknak délvidéki népe
Ezredév óta drága kincs nekünk.
Győztes hatalmak elrabolták tőlünk,
De szívünkben mi sosem feledünk!
Szabadka, Zombor, Újvidék és Bácska
Mennyit kell szóltan ma is túrnótók.
De sziklasírban, régen eltemetve,
Vigyáz s erőt ad sok-sok őstötök.*

*Szép Felvidékiünk és te, Kárpátalja,
Hazánknak ősi, gazdag tájai,
Történelmünknek hősi korszakában
De sokszor védtek büszke várai!
Ungvár és Munkács, Kassa, Krasznahorka,
Lakóid ma is egytestvér velünk.
Segítsed őket, magyarnak maradni,
Védd nemzetünket, kérünk, Istenünk.*

Tőkés László erdélyi református püspök beszéde

Dicséretessék az Úr Jézus Krisztus, mifelénk pedig úgy köszönnék a reformátusok, hogy Békeesség Istentől.

**Kedves Testvéreim! Fótisztelendő Érsek Úr!
Tisztelt Polgármester Úr! Kedves Vendégek!
Kedves Csátaljai Polgárok! Hölgyeim és Uraim!**

Hosszú ideig tilalom sújtotta Trianont és feledésre kárhoztatták ezt az évfordulót, tabu témának számított. Olyannyira, hogy még a megelőző években létrehozott Koltay filmet sem fogadták az állami mozikban előadásra. Miközben már van emlékparkja Magyarországon – és ez rendjén is van így – a holokausztnak, és van emlékparkja a kommunizmus áldozatainak. Legnagyobb történelmi katasztrófáknak, tragédiáknak azonban még mindig – nemhogy emléknapja lenne – de még az emlékezete is félig meddig tilalmas. Márpedig ott volna a helye október 6-a mellett, a 13 aradi vértanú emléknapja sorában. Történelmi gyásznapiaink között másfelől ott volna a helye február 10-ének, ha jól emlékszem, a párizsi békeszerződés aláírása napjának, amikor újból kimondották a trianoni diktátumot változott formában. És nem csak emléknapokra volna szükség, hanem ilyen emlékművekre is. Amelyek voltak, azokat ledöntötték, kevés állott helyre. Ahogyan az I. és a II. világháború áldozatainak emlékműveket állítunk, ugyanúgy a kommunizmus áldozatainak is és Trianon áldozatainak is. Ezeket az emlékeit, tárgyi emlékeit fel kellene állítani, mint ahogy több múzeumra is szükség volna. Nem elég a Terror Háza, vagy a Hódmezővásárhelyi Emlékpont, valamint a csömöri kommunizmus áldozatainak emlékműve.

Szükség volna a Várpalotai Trianoni Múzeum mellé még másra is. Hogy ezek az emlékművek, múzeumok, tárgyi emlékek, emléknapok együttesen integrálják, vagyis beilleszték, amiről Kövér László elnök úr beszélt, beilleszték a magyar történelem szerves szövetébe összefüggései közé Trianont, amely olyként emlegethető, amint Mohács vagy Világos. Ne legyen fehér folt a magyar történelmünkben, a magyar történelemoktatásban. Ne legyen egy nemzeti történelem senki földje Trianon. Mert hiszen meghatározó esemény volt népünk életében. Nos, ennek a gondolatnak a mentén jutok el ahhoz az ígéhez, hogy szembe kell néznünk Trianonnal. Értékelnünk, újraértékelnünk és át kell ért-

kelni ezt a történelmi eseményt. És le kell tudnunk vonni a megfelelő következtetéseket.

Szabó Pál Csaba történészt idézem: „Trianonnal szembenézni ma annyit jelent, hogy szembe nézünk önmagunkkal”.

A Trianon probléma ma Magyarországon mentális visszafoglalásának a problémája. Mert ott kezdődik minden, még az írás szerint is – kezdetben vala az ige, és csak utána következett a teremtés. Vissza kell foglalni, mert bennünk is megcsönkult a haza. És ez a visszafoglalás szemléletváltáshoz és nemzetpolitikai modellváltáshoz kell, hogy elvezessen, melynek eredménye végül az lehet, hogy a határon inneni és határon túli közös nemzeti felelősség vállalására szövetkezzünk.

Ez többé-kevésbé elkezdődött 89 után, azután pedig megtorpant 2004. decemberében pedig megpróbálták végképp kisiklatni. Csátaljának kivételes érdeme, hogy ezt az emlékművet felavatja és beszédes a jelenlétünk is határon innenről és túlról székelyek és bukovi-nai székelyek, felvidékiek, a délvidékiek ittléte, a maradék svábok utódaival, és az azóta itt élő összekovácsolódott település minden lakójával együtt.

Kedves Testvéreim!

A Trianon következtetései és a mai nap üzenetei közül mindenek előtt azt emelném ki, hogy vállalnunk kell ezt a történelmi eseményt minden fájdalommal és következményével együtt. Hódolattal kell adoznunk Trianon áldozatainak, hőseinek, mártírjainak és szabaddá kell végre tennünk, szabaddá kell válnia a megemlékezésnek, mert a jelen pillanatban egyfajta megtört állapotban leledzik a trianoni emlékezés.

Első szavunk tehát az kell, hogy legyen ma is, hogy vállaljuk őket, vállaljuk a magyar Golgotát, ahogyan Kossuth Lajos Aradot nevezte – vállaljuk a magyar Kálváriát, ahogyan a sátorlajújhelyi emlékművet nevezik a maga stációiival. Vállalunk kell a magyar nagypénteket, ahogyan a biharszági magyarremetei román tömeggyilkosság áldozatául éppen nagypénteken áldozatául esett faluban emlékezünk a 19-es tragikus eseményekről. Vállalunk kell krisztusi történelem szemlélettel a magyar kereszt fájdalmát.

„Puha szívek ettől kővé válnak

Kemény kövek élő szívként fájnak”

Írta Reményik Sándor *”consummatum est”, elvégzetett* mondjuk Krisztus Urunkra gondolva, az ő sebeitől szenvedve, s az ő sebeivel gyógyulva, idézve Podányi Viktor fájdalmas írását. És vállalunk kell a sorsközösséget megcsönkített nemzetünkkel és nemzetrészeinkkel, erről olyan sokan elfelejtkeztek Testvéreim. Haza kell mennem, írta a nagyváradi költő a Holnaposok nemzedékéből

Dutka Ákos:

„Haza kell mennem, - a földem izent. ...

... Haza kell mennem . apáink sírján

Inog a fejfa, mozdul a kő.

Anyánk házában idegen nóta,

Bujdosó koldus az árva hűgom ...

Haza kell mennünk, a földem izent.”

Vállalunk kell e ravatalnyi kis ország iránti hűséget.”

Szegő Zoltán nevezi így, de lehet, hogy más is a ravatalnyi kis maradék országot. Azt a hűséget kell tovább vinnünk, amelyről a püspöki kar előbb idézett imádsága is tanúskodott.

Mindszenty József virrasztó hűségét a párizsi béke aláírása napján 47 februárjában, Márton Áron hűségét az 1946-os pünkösdi búcsúban, Koós Károly kiáltó szavának üzenetét és Székely Testvéreim, a székely hadosztály hűségét és a hűség városának Sopronnak az üzenetét. Ők, a székely hadosztály és Sopron bebizonyította, hogy még a legkilátástalanabb helyzetben is van esély és lehetőség a felülkerekedésre, hogyha Isten segítségét hívjuk és kérjük.

Harmadsorban éppen e cselekvő felelősség vállalásról szeretnék szólni, melyet vállalunk kell a nemzetért és a hazáért. Közös nemzeti felelősség vállalásról tettem említést az előbb az idézett történész szavával szólva. Szintén Szegő Zoltánt idézem, „Bennünket ma Trianon a megmaradásra figyelmeztet.”

Nem csupán a gyász, mint a nagypéntek, azon mód hűsvét képzetét társítja bennünk, nem csupán a keresztnek a fájdalmát. Nem a vesztés a bukás – mondotta egy francia külügyminiszter, nem a vesztés a bukás, hanem a lemondás. Éppen ezért kell, van szükség az ébredésre, a talpra állásra, éppen Trianon nagypéntekén, emlékünnepen.

Apponyi Albert mondotta annak idején „Helyes-e öngyilkosnak lenni azért, hogy ne hogy megöljenek?” Milyen furcsa logika, és tulajdonképpen erről kell szólnunk, mert most már nem mások veszítenek el bennünket, hanem az önszertés helyzetébe kerülünk. Egy főhadnagynak a naplójából idézek, aki a székely hadosztály katonája volt – tudjuk Kun Bélának oszlatták fel. Nem engedték, hogy védjék a hazát. 1919-ben írta ez a székely főhadnagy „Az oláhok lövetnek előlről, a vörösök hátulról. Jobban utáljuk őket, mint az oláhokat”.

Mi vár ránk a kommunista Magyarországon? Talán akasztófa, gondoljunk Szamuelyékre. Érdemes a fegyvert kézben tartani, de csak úgy, ha saját magunk ellen fordítjuk. Trianoni öngyilkos kilátástalanság, teljes reményvesztettség olvasható ki ebből a megdöbbentő naplófeljegyzésből. És változott módon ugyan, de ma is ez kísért Magyarországon, a lemondás vagy a határon túli végeken. Vajon dobog-e a szíve a magyarnak a végeken, ahogy ez a drága kislány mondotta délvidékről, délvidéki vendégként. És íme megint a kommunisták, a kommunisták utódai és örökösei vannak hatalmon. Nem a volt kommunista párttagokat akarom bántani itt most. Még az én családomból is voltak ilyenek, ismerjük a körülményeket. Tágabb családomból.

Tehát világosan kell látnunk, hogy nem az egyszerű párttagokról van szó, hanem Kun Béla, Rákosi Máttyás és Kádár János örökségéről.

Tulajdonképpen itt most egy kis kitérőt tettem, de egy másik kitérőről is szólnunk kell. Az előbb valaki azt mondta, hogy egy második Trianon következhet be. Az én számításom szerint eddig legalább 3 Trianon volt, már csak a negyedik következhet. Az első volt a tulajdonképpen, amikor Kun Bélának rárontottak – ahogy Orbán Viktor fogalmazott – Kun Bélának rárontottak a nemzetükre és öngyilkos kétségbeesésbe kergették a magyar bolsevikok nemzetünket. A második volt a párizsi békediktátum. Amikor Jalta értelmében megismételték a 20-as trianoni forgatókönyvet. Akkor a párizsi békediktátumnak a szovjet kommunizmus volt a legfőbb haszonélvezője. Akkor vették el Kárpátalját és a románoktól Észak-Bukovinát, Besszarabiát, hogy csak egy-két példát mondjak. Ez volt a második Trianon és Szovjetunió csatlósáiként Rákosiék ránk hozták a rémet, Kádárék pedig 56-ban a szovjet felszabadítóinkat. És aztán a harmadik Trianon – könnyű kitalálni – ez a 2004-es népszavazás. Én nem a habozókra neheztelek, vagy azokra, akik nemet mondtak reánk, hanem azokra, akik őket félrevezették. Azokra, arra a politikára, amely nem rest a magyar nemzeti érdekeket is feláldozni saját érdekei javára. Akkor pecsételték meg saját aláírásunkkal Trianont. És akkor koccintottak a Kempinszky szállónak. A Magyarország feldarabolása évfordulóján a román politikai hatalom képviselőivel. És kérdezem most, milyen helyen – minő – lehet-e helye manapság a szovjet utód orosz orientációnak a magyar külpolitikában. Isten mentsen tőle. Látjátok, így kísért a múlt, a kommunista múlt, a Szovjetunió, a szovjet múlt, a KGB múlt, és ma is ott tartunk, hogy az állam a vallássá emelt hazugság uralma alatt tovább folytatódik a nemzet trianoni kivézetése. Határon innen és túl trianoni sorsunk megpecsételődése és beteljesülése, de ez már vérvétele. Egy-két tüntetésen kiontott vért leszámítva ez már inkább vértelen trianoni pusztulás. A fájdalmas az, hogy magyar asszisztenciával történik. Nincs szükségünk már tatárra, törökre, oroszra, szovjetre, habsburgra – magyar asszisztenciával történik. Magyar vezénylettel és segédlettel.

Hölgyeim és Uraim!

Ezt nevezte Beke György – aki nem rég hunyt el – „belső Trianonnak”. Ez a belső Trianon, az amikor az önfia vágta seb, ahogy az Érsek Úr idézte a templomban. Ezt már mi végezzük el magunkon. Ne tegyük ezt! Ébresszát ez az emlékmű, és ezek az elhangzott beszédek.

Ne pusztítsa a magyar a magyart, és önmagát. Még Hitler is szerette a német nemzetet, és a nemzeti érdekeit. A német nemzeti érdekeket képviselte – nem úgy a kommunisták. Sztálin a saját népét irtotta 10 millió számra a volt Szovjetunióban. Ne pusztítsuk!

Ezt a fajta önpusztító nemzetellenességet ne tőrjük. Elfogadhatatlan számomra. Álljunk ki nemzetünk-, nemzeti érdekeink-, és nemzeti értekeink mellett. Legyen ez a megmaradás és a feltámadás emlékműve a maga 64 és még 8 megyéjével. Legyen egy új nemzeti összefogás egy márciusi Charta szellemében. Trianon felülvizsgálata kifejezetten a demokrácia kérdése. Mert az önrendelkezés és az a demokrácia kérdése. A szabadság, a gondolat-, a szólásszabadság, a szabad választás, az a

demokrácia kérdése. Minden ország körülöttünk demokratikusan átalakult 1989 után. Kimondta, hogy ezek szélső jobboldali elhajlások lettek volna. Vegyünk példát Sárközi Elnök úrról. Azt mondta, azt nyilatkozta lépten-nyomon, hogy forrón szereti nemzetét. Milyen érdekes számunkra, hogy egy magyar eredetű francia ilyen hazaszeretetet importált. Ki tudja melyik őse vére támadt fel benne, amikor ezt a haza szeretetet tanúsítja ország-világ előtt.

Vegyünk példát róla, szeressük a magyart, szeressük saját nemzetünket.

Végül egy igét szeretnék idézni az Ézsaiás könyvéből, amely nagyon is ide illik.

„Júda házának maradványa, amely megszabadult, ismét gyökeret ver és gyümölcsöt terem.”

Ezt kívánom Testvéreim, hogy megcsonkított, kitépt gyökerrendszerünk erősödjön meg. Újból verjünk gyökeret a Kárpát-medencében és teremjen gyümölcsöt a magyar élet.

Egy váradi költő kérdőjével fejezem be beszédemet.

Pataki István ezt írja a Csonka ország című versében:

„Csonka ország, csonka lélek, csonka nemzet mikor ébredsz?”

Vegyétek az áldást. A minden kegyelemnek Istene, aki az ő örök dicsőségére hívott el a Jézus Krisztusban. Ő maga tegeyen titeket tökéletesekké, erősekké, szilárdakká és állhatatosakká. Óvé a Dicsőség és a Hatalom, örökkön örökké Ámen.

Sajtóvisszhang

Petőfi Népe 2007. június 4.

Soha nem feledhetjük

CSÁTALJA Felavatták a trianoni békediktátum emlékművét [2007-06-04]

Miért van az, hogy a hazai média és közjogi méltóságok ódzkodnak a napjainkig ható trianoni trauma feloldásától? Magyaroknak lenni az anyaországban természetes dolog, nem nagy ügy.

Azok, akik viszont fájlatják és hiányolják a nemzetet, és a történelmi Magyarországot feldaraboló igazságtalan történelmi döntés jóvátételét, főként külhoni magyarok. Vagy ha belföldiek, szélsőjobboldalieként, revizionistaként, kétes elemként megbélyegzett csúrhéneke nevezik őket.

Hát így állunk ma a 87 évvel ezelőtt ránk kényszerített trianoni békediktátummal. Keveset tudnak róla a fiatalok és a középkorúak egyaránt. Azért, mert a rendszerváltásig tilos volt róla szólni. Meghamisították történelemkönyveinket, és az irredentizmus vádjával illették mindazokat az értelmiségieket, írókat, költőket, akik a csonka nemzetben tudatosítani szerették volna máig ható lelki bajaink legfőbb okát – melynek színeimájája Trianon.

Röviden így fogalmazódtak meg azok a gondolatok, melyeknek szombat Csátalján a trianoni emlékparkban hangot adott Kövér László (Fidesz), Tökés László királyhágómelléki református püspök és Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt elnöke, valamint Bányai Gábor, a megyei közgyűlés elnöke. Duray Miklós a felvidéki Magyar Koalíció Pártjának elnöke hosszú elemzőlevélben üzent az emlékezőknek. Kovács Antal polgármester, a zömében székelyekkel betelepített Csátalja első embere elmondta: két éve készül, adományokból a hétmillió forint értékű emlékmű. Állami támogatás nem volt erre a célra. A felkeresett 68 település közül csak mintegy 20 segített. Egy helybéli kőfaragó cégnek ma is mintegy kétfélmillió forinttal adósa vagyunk valamennyien, akik június 4-én, máig nem hivatalosan, gyásznapot tartunk. Mi több, a trianoni traumát jelképező két fekete márványtömb – az állami lektorátus szerint – nem képvisel művészi értéket, pedig Zöldkerti Ottó szobrászművész adta hozzá a nevét. Mindez annak az ékes bizonyítéka, hogy a jelenlegi politikai elitnek kényelmetlen a trianoni szerződés felemlgetése. Elődeik tőlük is ellopták a nemzeti öntudatot. Az üzleti szféra, a kereskedelmi rádiók és tévék számára nincs hírértéke egy ilyen emlékmű avatásának és a megemlékezésnek.

A falu közepén rendkívül ízlésesen kialakított emlékpark közepén álló trianoni emlékművet dr. Bábel Balázs Kalocsa–Kecskeméti érsek áldotta meg.

Mintegy kétezer ember tette tiszteletét a megemlékezésen Bajáról és környékéről, Erdélyből, a Felvidékről és a szerbiai Vajdaságból.

Az idő nem gyógyította be a sebeket

Kövé László avatóbeszédében kiemelte: 87 év nem volt elegendő arra, hogy levonjuk a tanulságot. Nem hagyott rá időt a történelem. A tragédia ma is tart. Minden évben egy városnyi lakossággal megfogyatkozunk, és a Kárpát-medencei magyarság megosztottsága egyre nő. Négy éve végleg sikerült kisiklasztani a magyar-magyar párbeszédet. Ágoston András szerint a kettős állampolgárság megtagadását a vajdaságiak második Trianonként élik meg. Tökés László kifejtette: van emléknappja a holokausztnak, a kommunizmus áldozatainak, ám legnagyobb magyar tragédiának nincs, pedig legalább akkora nemzeti gyászról van szó, mint az aradi vértanúság napjának.

Király László

www.radiosombor.co.yu/forum/

2007. június 5. kedd

A Trianoni traumát a kettős állampolgárság intézménye enyhítheti

Két évvel ezelőtt, a trianoni békediktátum 85. évfordulóján szeretnék volna felavatni a határközeli, túlnyomórészt svábok és bukovinai székelyek lakta Csátalján azt az emlékművet, amelynek leleplezésére múlt szombaton, június 2-án kerítettek sort. F. Cirkl Zsuzsa jelentése: Kovács Antal polgármester és munkatársai a két éve tartó s máig nem szűnő gáncsoskodás ellenére úgy döntöttek, a példásan rendezett falu központjában emlékparkot alakítanak ki, s az idéntől minden évben, a június 4-hez legközelebbi szombaton megemlékezést tartanak a magyarságra nézve fölöttébb gyászos eseményre. A bezdáni származású Hordósi István kőfaragó mester készítette, Szent István-i koronát jelképező emlékfalon a történelmi Magyarország valamennyi megyéjének címere, továbbá előterében a csonkítás előtti s az azt követően nyhatalmak által kialakított országhatárt ábrázoló kőbevésett térkép látható. Az emlékműavatás szentmisével kezdődött, amelyet dr. Babel Balázs Kalocsa-Kecskemét érseke mutatott be lelkésztaarsaival, köztük Délvidékről ft. Fuderer Lászlóval, az óbecsei Nagyboldogasszony plébániatemplom plébánosával.

Az emlékmű avatási ünnepségen a határon túli magyarság sorsát szíven viselő csátaljai polgármester, Kovács Antal szólt elsőként a jelenlevőkhöz, majd műlat idéző s a jövő elébe aggodalommal tekintő beszéddel fordult a népes hallgatósághoz, Kövé László a FIDESZ MPSZ alelnöke, továbbá Duray Miklósnak, a felvidéki MKP elnökének személyes képviselője, Ágoston András, a VMDP elnöke, és Tökés László református püspök az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke. Valamennyien kifejtették azon véleményüket, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozással nem merülhet feledésbe a 20. század ránk nézve leggyászosabb eseménye, s minden más néphez hasonlóan a magyaroknak is joguk és az utókorral szembeni kötelességük emlékezni gyásznapjaikra, köztük az ország kétharmadának elvesztésével járó 1920. június 4-én aláírt békediktátumra. E máig kiheveretlen traumát csakis a kettős állampolgárság intézménye enyhíthetné, ami az Európai Közösségen belül és kívül egyaránt a nemzet integrációját eredményezné. Az alkalmi műsorban fölléptek: Turpinszky Béla és Pelsőczy László színművészek, Kolti Helga színművésznő, valamint a legifjabb nemzedéket képviselő bezdáni Nevada Orsolya, aki Reményik Sándor Keserű szívvel című költeményét szavalta. Az emlékmű leleplezését követően a Magyar Nemzeti Kamara színművészei, élen Usztics Mátyás színművésszel előadták a Wass Albert életútját bemutató Per újra felvétel című összeállítást.

dunaty.hu/Hirora, 2007. június 3. 13:11

Trianon emlékművet avattak tegnap Csátalján. A rendezvényre a határon túlról is érkeztek vendégek, hogy közösen emlékezzenek meg a békediktátum 87. évfordulójáról.

Az emlékmű Csátalján Trianon fájdalmat és szenvedést okozott szinte minden településnek, így Csátaljának is - mondta Kövé László. A Fidesz alelnöke kiemelte: a szeretet szálaít azonban újjá lehet szőni.

"Ha ezekből a tragédiákból erőt tudunk meríteni, akkor megtalálhatjuk azokat az erőket, erőforrásokat is, amelyekkel a megoldást is egyengetni tudjuk" - mondta a fideszes politikus.

Tökés László, erdélyi református püspök a megemlékezésen azt mondta: "Ahhoz azonban, hogy behegedjenek Trianon sebei, fel kell vállalni az emlékezéssel járó fájdalmat". Hangsúlyozta: nem csupán az emberi lelkekben, hanem a politikában is újra kell értelmezni a történeteket. Új nemzetpolitikára van szükség a közösségi felelősségvállalás jegyében, ezzel mintegy meghaladván ezáltal a Trianoni állapotot, amelyeket nem szabad konzerválni.

Tökés László szerint a most felavatott emlékmű is éppen ezt a megújulást jelképezi. Emlékeztet a tragédiára, de a szeretet és összefogás, amely létrehozta, már reménnyel tölti el a szíveket.

2007. június 04. 22:58 HunHír.Hu-információ

Trianon-emlékművet avattak Csátalján

Csátalján június 2-án két éves huzavona után sikerült felavatni a Trianon-emlékművet. A szentmise után beszédet mondott Tökés László királyhágo melléki püspök.

Lélekmelengető műsor és számos vendég, valamint mintegy háromezer résztvevő jelenlétében felavatták a Trianon-emlékművet. A szentmise után beszédet mondott Tökés László királyhágo-melléki református püspök, Kövé László fideszes politikus, Ágoston András, a VMDP elnöke, Bányai Gábor, a Bács-Kiskun Megyei közgyűlés elnöke és Kovács Antal Csátalja polgármestere. Jelen voltak: Révfy Zoltán bajai polgármester, Ambrus Tibor bajai Jobbik-elnök.

Köszönetet mondunk adományozóinknak.

Híd-Konzol Kft: (Bodnár Attila, Erdődi Éva), Gránit Kft: (Hordósi István), Polgármesteri Hivatalok, Önkormányzatok: Berettyóújfalú, Biharnagybajom, Bocskai kert, Bonyhád, Bonyhádvarasd, Csátalja, Dabas, Darvas, Felsőszentiván, Hortobágy, Hőgyész, Kalaznó, Lengyel, Mezősas, Mikepércs, Nagyhegyes, Nagyrábé, Nyíradony, Sáp, Sárrétudvar, Somberek, Szeremle, Szerep, Tevel, Téglás, Újléta, Varsád, Vaskút, Véménd, Závod, Zomba. További támogatók: Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, DEBMUT Rt. Debrecen, FEBÖSZ Baja, MA-DO-LI Bt. Csátalja, Nyitra Vármegye Nyitra, Pannon Kft., (Dr. Vámos Ferenc, Szalai László), Kertbarát körök: Baja, Hercegszántó, Szentes, Táborfalva, Várpalota, Püsködi bortúra. Erdélyi körök: Komló, Izsák, Nyugdíjas Szervezet Debrecen.

Támogató magánszemélyek:

Csátalja: Aladics Istvánné, Dobokai Róbertné, Erdődi Sándorné, Farkas István, Hedrichné Lovász Magdolna, Heipl János, Jánosdeák Anikó, Klocker Jánosné, Kovács Antal, Kovács Balázné, Köhalmi Miklósné, László Szabolcs, Lovász János, Lőrincz István, Mayer Antal, Pap István, Percz Mátyásné, Ricza Erzsébet, Szatmári Zsuzsanna, Tamás József, Varga Istvánné.

Vidéki befizetők: Bazsó Lajos, Bolfán Miklósné (Szombathely), Bálint Etelka (Szeged), Daru Lajos, Fábán Lajos (Bp.), Fekete Éva (Szada), Kanka Andor (Gyula), Kovács Antal (Tiszabög), Lógó András (Sükösd), Magdali Csaba (Baja), Mátrai Ádám (Kecskemét), Markó Péter (Szakmár), Németh Domonkos (Szeged), Solymosi Tivadar (Hercegszántó), Szabó Sándorné (Nagybaracska), Széll Péter (Baja), Teninger János, Ványi Zoltán (Bp.), Zalántai Endre (Bácsalmás).

A CSÁTALJAI HÍREK

trianoni különszáma

Készült 1000 példányban.

Felelős kiadó: Kovács Antal polgármester

Szerkeszti: Szanyiné Szabó Katalin

e-mail cím: polghiv@csatalja.hu, muvhazcsatalja@freemail.hu